

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 1. Nonnulla præmittuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

immediatè attingit: sed quod attingit immediatè media vnione est materia: ergo causaret immediatè materiam: hanc non causet: ergo nihil. Ad hæc facit illud argumentum quod efformabam num. 6. Vnio non dependet tanquam à causa à forma: ergo non est propria causalitas respectu illius. Demum si forma esset vera causa quatenus componit, materia quæ similem causalitatem haberet etiam quatenus componens, haberet duplex genus cauſandi, vnum media passione per modum recipientis, aliud mediâ vnione per modum componentis, quæ cauſarum genera maximopere ex causalitatibus differunt, & ita multiplicarentur cauſarum genera respectu cauſarum, quibus propriè, & strictè ratio cauſæ conueniret, quod nullus hucusque concessit. Neque poteris eadem vi argumentum retorquere in meam sententiam, ex qua non infertur minui numerum generum cauſarum propriarum, si forma non sit vera cauſa, quia forma potest dici cauſa propria respectu expulſionis aliis formæ, etſi non dicatur cauſa compositi, quod autem vna forma aliam non expellat physicè, sed moraliter, inconueniens non est, quia finalis cauſa intra numerum, quatuor cauſarum continetur, & non physicè sed moraliter inſiſtit. Accedit plurimos negare cauſæ finalis propriam rationem cauſæ, quapropter nouum non eſſet aſſerere non dari quatuor genera cauſarum propriarum; aſſerere autem materiam pertinere ad duplex genus cauſæ, & dari quinque cauſarum, genera, etiam exceptâ exemplari cauſâ, eſt contra communem omnium ſententiam. Contra hunc dicendi modum nihil momenti adduci poſſe exiſtimo, neque in re differt à communi ſententia, cum non negetur materiam, & formam intrinſecè totum componere, & eſſe partes illius eſſentiales mediâ vnione totum conſtituentes.

PUNCTUM II.

An eadem materia possit duplicem formam incomp. & c. §. I.

Hæc difficultas in præſenti propriè locum ſibi vendicat, vbi de cauſa materiali, & formali ſimul ſermonem inſtituimus, eſt enim vtrique communis: Inquirimus, an eadem materialis cauſa poſſit ſimul ſubſeſſe diuinâ intercedente potentia duabus formis ex ſe incomp. ſibilibus, quod eſt idem ac inquirere an duæ cauſæ formales, poſſint materiam habere communem, & illi inefſe, eodemque iure pertinet hæc difficultas ad tractatum de cauſa materiali, & formali.

§. I.

Nonnulla pramittuntur.

Duplicem reſpectum dicit materia ad formam, quemdam media paſſione, alium media vnione. De vtroque ſub præſio titulo venit diſputatio: an videlicet materia poſſit media receptione duplicem formam ex ſe incomp. ſibilem pati, ſeu recipere, & an poſſit eidem duplici formæ, ſue receptæ in materia, ſue non receptæ, ſed per creationem productæ vniri, ita vt cum qualibet illarum vnum compositum conſtituat, quod à composito, quod cum altera componit differat ratione formæ, & in materia communicet. Quæſtiones hæc inter ſe ſunt valde affines, quæ promiſcuè abſque diſtinctione vulgò agitantur, de illis tamen ego diuerſum feram iudicium, quapropter multum reſert præ oculis ſemper habere hanc diſtinctionem receptionis, & vnionis, mediis quibus forma diuerſo modo ſubiectum reſpicit.

Oportet etiam animaduertere ex diuerſis capitibus poſſe dimanare incomp. ſibilitatem naturalem, ſeu naturaliter non poſſe eſſe duplicem formam in eadem materia media vnione, vel receptione. Primo potest procedere ex luſta quam inter ſe habent hæc formæ, quarum vna ſemper aliam expugnat propter inimicitias, quas cum illa gerit, etiamſi aliâ ſubiectum in ſuo gremio ex ſe vtramque ſimul amplecti non reuenerit, quia non eſſet ſupra ſuam virtutem, causalitatem, vel vnionem vtriusque terminare, ſi ipſæ formæ inter ſe non mutuè digladiarentur, ita vt tota ratio, propter quam formæ ſimul eſſe non poſſunt ſumatur ex mutua exigentia, quam quilibet habet, vt illa poſita corrumpatur altera, nulla habita ratione ad defe-

ctum virtutis, ſeu capacitatis, quem habeat ſubiectum ad vtramque formam ſimul fouendam. Poſſet ſecundò dimanare incomp. ſibilitas formarum ex incomp. ſibilitate diſpoſitionum, quas vtraque ſupponit, quæ cum non poſſint ſimul eidem ſubiecto coaptari extrinſecè reddent formas ad quas diſponunt incomp. ſibiles, etiamſi quilibet ratione ſui poſſet alteram abſque vlla violentia comitari. Tertiò potest incomp. ſibilitas procedere ex incapacitate materiæ quæ ex ſe impotens ſit ad recipiendas ſimul duas formas, quia ita eſt potens vtramque ſucceſſiue recipere, vt illas ſimul capere non poſſit. Poſſet quartò materia non poſſe naturaliter aliquam formam recipere ex defectu agentis naturalis, quia nullum non ſupernaturale poterit illam producere. Hæc incapacitas præciſe ex defectu orta agentis non eſt reſpectu ſimultatis formarum, ſed reſpectu alicuius, quæ non poſſit neque ſimul, neque ſucceſſiue ab agenti produci, quia ſi agens poſſet ſucceſſiue vtramque producere, & ſubiectum poſſet vtramque ſimul fouere, & vna non propulſaret alteram, duo agentia numero diſtincta poſſent duplicem hanc formam in eodem ſubiecto producere, vel vnum, poſtquam vnam produxiſſet, poſſet ceſſare ab illius conſeruatione, & producere alteram in eodem ſubiecto, ſi vtramque ſimul producere non poſſet, & ita naturaliter eſſet duplex forma in eodem ſubiecto.

Statio primò: Si repugnantia recipiendi mediâ inhæſione, vel terminandi mediâ vnione duplicem formam, proueniat ex incapacitate ſubiecti, de potentia Dei abſoluta non poterit ſuppleri à Deo, neque ſubiectum duplicem amplecti formam. Rationem reddo à priori deſumptam ex P. Valquez, quem poſtea dabo. Capacitas, & incapacitas reſpiciendi formas non diſtinguitur à ſubiecto capaci, & incapaci: ergo permanente eodem ſubiecto permanet eadem capacitas, vel incapacitas: ergo ſi hoc ſubiectum eſt incapax recipiendi duplicem formam ſue mediâ inhæſione, ſue mediâ vnione, vel informatione, non potest fieri adhuc ſupernaturaliter capax, quia quidquid Deus miraculoſè operetur, permanet idem ſubiectum: ergo eadem incapacitas; permanente verò incapacitate non potest recipere duplicem formam, quia ſi illas reciperet, eſſet capax, valet enim conſequentia de actu ad potentiam: ergo eſſet capax, & eſſet incapax; capax quia reciperet, incapax quia eſſet idem ſubiectum, quod per ſuam entitatem incapax erat.

Secundò probatur eadem conſuſio: Subiectum recipit in genere cauſæ materialis, ſed in hoc genere nulla potest eſſe eleuatio: ergo ſi ſubiectum ex ſe non eſt capax, non potest capax fieri à Deo: idem dices de effectu cauſæ formalis, ſue intrinſecæ, ſue extrinſecæ, qui non potest ſuppleri à Deo, propter rationem, quam iam trado. Deus tantum operatur in genere cauſæ efficientis: ergo non potest per ſe ipſum ſupplere defectum cauſæ materialis, vel formalis. Probo conſequentiam: hæc cauſarum genera ſunt inter ſe valde differentia. ergo per influxum, quem præſtat cauſa in hoc genere non potest ſuppleri defectus influxus præſtandi in alio genere diuerſo. Conſirmatur: agere non eſt pati: ergo per nullam actionem Dei potest adiuuari materia, vt patiatur formam, quam ipſa ex ſe non potest pati, neque vt terminet vnionem formæ; quam ſubiectum ex ſe non potest terminare, actio enim produciens formam, vel vnionem, tantum producit id, quod eſt recipiendum, vel terminandum, capacitas autem ad determinandum debet ſupponi ex vi actionis, quæ ſubiectum, quod præſupponitur ſuit productum identiſicatum cum ipſa capacitate.

Dices: Deum in genere cauſæ efficientis ſupplere defectum cauſæ materialis: Contra: vel Deus ſupplet hunc defectum cauſæ materialis præſtando ſimilem influxum illi quem præſtat, ſeu præſtaret cauſa materialis, & hoc implicat, quia Deus non potest pati formam, neque illi ſe vnire tamquam ſubiectum informationis: vel ſupplet defectum cauſæ materialis talem influxum actiuum præſtando, vt neceſſarius non ſit influxus cauſæ materialis, & hoc modo materia non recipiet formam, neque erit ſubiectum illius, ſed Deus per creationem conſeruabit formam independentem à materia, per quam creationem materia non erit eleuata ad receptionem ſed potiùs ab illa remota, de quo non eſt quæſtio, ſed an Deus poſſit facere vt duplex forma dependentem à materia tamquam à ſubiecto inhæſionis conſeruetur in eadem materia recepta. Quod dixi

de subiecto inhaesionis eodem modo intellige de subiecto informationis, eadem enim est ratio de utroque.

7 Dices materiam primam esse capacem recipiendi duplicem formam simul, & terminandi utriusque vnionem supernaturaliter, non verò naturaliter. Contrà: illud naturaliter vel supernaturaliter, vel se tenet intrinsecè ex parte potentiae materiae, vel tantum extrinsecè, quia licet potentia ad similitudinem horum actuum ex se naturalis est, dicitur extrinsecè supernaturalis, quia illorum simultas propter contrarietatem, seu oppositionem actuum erit supernaturalis. Primum dici nequit, quia naturalitas, & supernaturalitas non potest eidem entitati intrinsecè euenire: sed materia prima est vna entitas simplex, & indiuisibilis: ergo non potest illi naturalitas & supernaturalitas conuenire, neque potest habere potentiam intrinsecè supernaturalem recipiendi formas, cum hæc debeat esse identificata cum sua naturali entitate, & nihil supernaturale possit identificari cum entitate naturali. Si dicas illam supernaturalitatem esse extrinsecam materiae, tecum sentio: sed in hoc sensu cum dicitur materia non potest recipere duplicem formam naturaliter, quam poterit supernaturaliter recipere, impotentia recipiendi naturaliter illas formas non est intrinseca materiae, sed extrinseca, quia tantum dicit nullum agens naturale posse illas simul conseruare in eadem materia propter impossibilitatem, quam ex se habent formas, non quia ipsa materia ex se virtutem non habeat, quia si agenti naturali virtus actiua superueniret ad conseruandam simul utramque formam in eadem materia non obstante oppositione ipsarum, materia prima intrinsecè inuariata absque vlla eleuatione naturaliter utramque formam reciperet, ac proinde in hoc sensu idem est dicere materiam primam non posse recipere duas formas simul, ac dicere me non posse ditari ab homine paupere, quod non est me habere aliquam incapacitatem recipiendi diuitias, sed pauperem non habere facultatem illas mihi tribuendi.

8 Iuxta hanc doctrinam intelliges hanc esse optimam consequentiam, materia prima non potest recipere hanc formam, vel simul duplicem aliam naturaliter: ergo neque supernaturaliter, si illud non potest se teneat ex parte materiae, & non ex parte agentis connotati per illam particulam naturaliter. Vnde cum dicimus animum rationalis non potest naturaliter recipere gratiam, tantum intendimus significare nullum esse agens naturale, quod possit gratiam habitualement in animo rationali producere, ex quo prouenit animum rationale non posse ab agente naturali gratiam recipere, sed necessariò illam recepturum (casu quo illam recipiat) ab agenti supernaturali per receptionem supernaturalem ratione agentis, à quo procedit, non verò intendimus significare animum rationale ex se habere aliquam incapacitatem intrinsecam, vel aliquem defectum circa id, quod præcisè ex parte subiecti requiritur, quod debeat suppleri à Deo ad receptionem gratiae supernaturalis, quia animus rationalis etiam ex se gratiam supernaturalem non exigit, illam poterit recipere per suammet entitatem, & virtutem intrinsecè naturalem, si Deus velit gratiam aliàs indebitam supernaturaliter illi infundere. Semper tamen dicitur animum rationale supernaturaliter gratiam recipere, & numquam naturaliter, quia semper illius receptio connotat agens supernaturale, & ratione termini intrinsecè est supernaturalis, etiam si ex parte subiecti, in quo recipitur nullam supponat virtutem supernaturalem, ad hoc enim ut receptio absolute sit supernaturalis non requiritur terminum recipere per potentiam passiuam supernaturalem, sed sufficit ab agenti supernaturali procedere.

9 Statuo secundò. Si repugnantia naturalis, propter quam idem subiectum non possit recipere simul duplicem formam, vel utraque simul informari, procedat tantum ex mutua utriusque pugna, vel ex contrarietate dispositionum, quas supponunt, poterit Deus supernaturaliter utraque formam in eodem subiecto informationis, & receptionis copulare. Ratio est facilis. Vna forma tantum expellit aliam quatenus petit, ut Deus subtrahat concursum, quo illam conseruabat, sed supposita quacumque exigentia subtractionis concursus, potest Deus illam non subtrahere: ergo supposita forma exigente corruptionem alterius poterit Deus alterum, cuius hæc corruptionem exigebat conseruare: exigentia enim causae corruptionem exigebat cogere Deum ad illud, quod exigitur præstandum, ita

ut non possit causae exigenti non annuere: ergo quando repugnantia oritur præcisè ex pugna formarum poterit vnicui à Deo: quando oritur ex impossibilitate dispositionum facilius res componi poterit, quia sicut Deus formas substantiales inter se pugnantes potest in eodem subiecto continere, eodem modo poterit formas accidentales, seu dispositiones ad duplicem formam inter se impossibiles in eodem subiecto conseruare, sicut conseruat plures praesentias, quas habet Christus Dominus in Eucharistia, quarum quilibet cum altera habet naturalem impossibilitatem: ergo simul conseruatis dispositionibus ad utramque formam iam ex hoc capite formarum simulas non repugnaret. Demum potest Deus formam substantialem absque vlla dispositione saltem supernaturaliter conseruare: ergo etiam in eodem subiecto non possent componi dispositiones ad duplicem formam (quod facile posset defendere, si diceret quamlibet formam substantialem supponere tamquam propriam dispositionem carentiam dispositionum ad aliam, de quo modò nihil trado) ex hoc capite non repugnaret respectu omnipotentiae simulas formarum in eodem subiecto.

Obiic. Vna forma expellit aliam per informationem: ergo posita informatione non potest illam non expellere. sicut posita actione, per quam effectus producitur implicat non produci. Distinguo amecedens: vna forma expellit aliam per informationem in actu primo, concedo: in actu secundo, nego. hoc est forma alterius expultrix per informationem exigit à Deo, ut Deus subtrahat concursum, quo subtrahito non erit inimica forma, cuius non esse machinatur, & hoc voco expellere in actu primo, hoc est intendere in expulsiōnem, seu in non vñe formæ expellendæ; expulsio tamen tantum contingit quando Deus ad exigentiam formæ informantis subtrahit concursum, quo formam antiquam conseruabat, quæ subtrahitio est causalitas non esse formæ antiquæ, & dicitur expulsio, quando contingit ad exigentiam formæ introductæ, quæ non expellitur physicè, sed moraliter media voluntate Dei per subtractionem concursus, quo Deus antiquam formam conseruabat, de quo latè punct. 3 §. 2.

Obiic. secundò. Deus non potest facere ut forma, quæ ex se est naturaliter impossibilis cum alia, compossibilis fiat supernaturaliter, quia compossibilitas, & impossibilitas identificantur cum entitate formarum, & eisdem permanentibus semper remanent cum eadem compossibilitate, vel impossibilitate. Respondeo de compossibilitate intrinseca rectè probare argumentum, me tamen non afferere Deum posse facere compossibiles intrinsecè duas formas ex se impossibiles, quia etiam si Deus illas conseruet in eodem subiecto adhuc remanent impossibiles, quia utraque remanet cum exigentia ad corruptionem alterius, in qua impossibilitas consistit, non enim requiritur ad hoc ut formæ sint impossibiles, ut non coniungantur, neque ut non possint absolute coniungi, sed ne possint coniungi absque repugnantia utriusque, contra quam agens utramque conseruabit, quia etiam quando sunt simul mutuo, illarum quilibet exigit non esse alterius in eodem subiecto.

Statuo vltimò: Quando materiam non posse recipere naturaliter hanc formam, vel duplicem illam simul, tantum prouenit ex defectu virtutis agentis, supernaturaliter poterit vniam, vel duplicem formam recipere, quia nullus effectus repugnat produci à Deo ex defectu virtutis Dei, ergo effectus in quo producendo nulla potest inueniri repugnantia præter defectum virtutis productiue poterit produci à Deo, cuius virtus est infinita, & se extendit ad omnia, quæ ex alio capite non implicant.

§. II.

De formis substantialibus indicium fero.

13 Pater Vasquez 3 part. disput. 29. cap. 4. num. 23. cum Capreol. in 1. distinct. 17. quæst. 2. & aliis Thomistis negat posse materiam adhuc supernaturaliter plures formas substantiales recipere. Affirmat P. Suarez in Metaph. disp. 15. sect. 10. num. 6. P. Fonseca 5. Metaph. cap. 4. quæst. 4. sect. 5. ad 3. P. Rub. 2. Physic. tractat. de forma. P. Hurt. disp. 4. sect. 3. num. 39. Præmissa semper distinctione subiecti inhaesionis, & informationis aliquibus conclusionibus meam sententiam aperiam.

14 PRIMA CONCLUSIO. Possibilis est materia ex se capax recipiendi